

شماره: مب/۵۰۷۲

تاریخ: ۱۳۸۶/۱۲/۶

بسمه تعالی

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک و
موسسه اعتباری توسعه ارسال گردید.

با سلام

پیرو بخشنامه‌های شماره مب/۵۰۳۶ و مب/۵۰۳۷ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۵ این اداره موضوع
ابلاغ مصوبات هیات محترم وزیران به شماره‌های ۱۷۵۰۴۳/ت/۴۳۶هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ و
۱۷۵۰۵۱/ت/۴۳۷هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ با عناوین به ترتیب "آیین‌نامه نحوه واگذاری
دارایی‌های غیرضرور و اماکن رفاهی بانک‌ها" و "آیین‌نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق
و مشکوک‌الوصول موسسات اعتباری (ریالی/ارزی)" خواهشمند است دستور فرمائید ضمن اجرای
مصوبات یادشده، نظرات آن بانک نیز به این اداره ارسال گردد.ب

اداره مطالعات و مقررات بانکی

صدیقه رهبر شمس‌کار

حمید تهرانفر

۳۸۳۱-۳

۳۸۱۶

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و به منظور افزایش منابع، ارتقای توان تسهیلات دهی بانکها در عرصه تولید و تحرک چرخه اقتصادی کشور و جلوگیری از راکد ماندن این منابع در قالب اموال و املاک غیرمنقول، تملیکی و نامشهود، آیین نامه نحوه واگذاری دارایی های غیر ضرور و اماکن رفاهی بانکها را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه نحوه واگذاری دارایی های غیر ضرور و اماکن رفاهی بانکها

ماده ۱- در این آیین نامه واژه ها و اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - دارایی های غیر ضرور: دارایی هایی که یکی از شرایط زیر را داشته باشند:

- ۱- اموال تملیکی
 - ۲- اموال منقول و غیرمنقول و دارایی های نامشهودی که عملاً در فرآیند عملیات بانک مورد استفاده مستقیم قرار نمی گیرند.
 - ۳- سرمایه گذاری های مستقیم که به مرحله بهره برداری رسیده ولی همچنان در اختیار بانک می باشد.
- ب -** بانکها: کلیه بانک های دولتی.
- پ -** بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- ت -** اماکن رفاهی: هرگونه مهمان سرا، زائرسرا، مجتمع رفاهی، فضای ورزشی و تفریحی و نظایر آنها.

ماده ۲- بانک‌ها موظفند دارایی‌های موضوع جزء (۳) بند "الف" ماده (۱) را حداکثر پس از شش ماه از مرحله بهره‌برداری، واگذار نمایند.

ماده ۳- بانک‌ها موظفند مشخصات کامل و برنامه زمان‌بندی فروش کلیه دارایی‌های غیرضرور، از جمله زمین و املاک مازاد خود را ظرف یک ماه از ابلاغ این آیین‌نامه به وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی اعلام نمایند. گزارش مذکور پس از تایید وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین‌نامه توسط آن وزارتخانه به شورای عالی مدیریت و برنامه‌ریزی اقتصادی ارائه گردیده و گزارش اجرا و پیشرفت کار نیز با فواصل هر سه ماه یک‌بار به این شورا ارائه می‌شود.

تبصره ۱- بانک‌ها موظفند برنامه زمان‌بندی خود جهت رعایت نسبت‌های تعیین شده توسط بانک مرکزی در خصوص دارایی‌های ثابت و سایر دستورالعمل‌های موجود در این خصوص را نیز ظرف یک ماه به وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی اعلام نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق این ماده گزارش‌های لازم را به شورای عالی مدیریت و برنامه‌ریزی اقتصادی ارائه می‌نماید.

تبصره ۲- بانک مرکزی موظف است با توجه به پیشرفت و یا تاخیر بانک‌ها در این خصوص، سیستم‌های تشویق و تنبیهی لازم را تدوین و اجرا نماید.

تبصره ۳- خرید هرگونه ملک مسکونی به استثنای مناطق محروم و آزاد از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه توسط بانک‌ها ممنوع می‌باشد.

تبصره ۴- خرید شعب و ساختمان‌های اداری با تایید بانک مرکزی از شمول این ماده مستثنی می‌باشد.

تبصره ۵- کلیه بانک‌های غیردولتی و سایر موسسات اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی مشمول تبصره‌های (۱) الی (۴) این ماده می‌باشند.

ماده ۴- بانک‌ها مکلفند کلیه دارایی‌های غیرضرور جزء‌های (۱) و (۲) بند (الف) ماده (۱) را توسط کارشناس رسمی دادگستری ارزیابی نموده و پس از تایید کمیسیون معاملات و با

رعایت قوانین و مقررات به صورت مزایده و به شیوه نقد و یا نقد و اقساط، به فروش رسانند.

تبصره ۱- ارزیابی دارایی‌های با ارزش کمتر از پانصد میلیون (۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰) ریال توسط کارشناسان بانک خواهد بود.

تبصره ۲- قیمت‌گذاری سهام شرکت‌های غیر بورسی مطابق آیین‌نامه اجرایی "قیمت‌گذاری سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی، تخفیف‌ها و چگونگی پرداخت قیمت توسط خریداران" می‌باشد. روش قیمت‌گذاری موارد استثنا با تایید هیات مدیره انجام می‌گیرد.

تبصره ۳- در روش فروش به صورت نقد و اقساط، پرداخت حداقل بیست درصد از مبلغ به صورت نقدی الزامی است. مدت بازپرداخت یا تسویه حساب کامل از سی و شش ماه بیشتر نخواهد بود.

تبصره ۴- کمیسیون معاملات بانک می‌تواند در صورت عدم فروش دارایی‌های فوق‌الذکر در مزایده اول با کاهش حداکثر ده درصد در قیمت پایه مزایده اولیه مجدداً نسبت به فروش دارایی غیر ضرور از طریق مزایده اقدام نماید. در صورت عدم فروش مجدد، کمیسیون معاملات بانک می‌تواند مورد معامله را تا بیست درصد زیر قیمت پایه اولیه به فروش برساند. در صورت عدم موفقیت مجدد، کمیسیون معاملات از طریق مذاکره و پس از تایید هیات مدیره بانک، می‌تواند دارایی را به نحوی که فروش آن کمتر از هفتاد درصد قیمت کارشناسی اولیه نباشد، به فروش برساند.

تبصره ۵- مهلت اعتبار کارشناسی دارایی غیر ضرور توسط کارشناس رسمی دادگستری حداکثر شش‌ماه از تاریخ کارشناسی است.

تبصره ۶- در صورت عدم فروش با توجه به موارد تبصره (۳)، بانک می‌تواند با تأیید کمیسیون معاملات نسبت به بازسازی، تغییر کاربری و هر گونه تغییری که فروش مورد معامله را تسهیل کند، اقدام نماید.

تبصره ۷- در خصوص اموال و املاک تملیکی به شرط خرید نقد، حق تقدم مشروط به شرکت در مزایده و برابری قیمت با مالک قبلی می‌باشد.

تبصره ۸- واگذاری حق کسب و پیشه با قیمت کارشناسی، پس از تأیید هیئت مدیره به مالک بلا مانع می‌باشد.

ماده ۵- بانک‌ها می‌توانند دارایی‌های غیر ضرور خود را پس از ارزیابی قیمت توسط کارشناس رسمی دادگستری با برگزاری مزایده با روش عقد اجاره به شرط تملیک با پیش دریافت حداقل بیست درصد و یا از طریق شرکت‌های لیزینگ وابسته خود، با رعایت ضوابط مربوط واگذار نمایند. مدت بازپرداخت یا تسویه حساب کامل از سی و شش ماه بیشتر نخواهد بود.

تبصره ۵- این ماده از تخفیفات موضوع تبصره (۳) ماده (۴) این آیین‌نامه مستثنا می‌باشد.

ماده ۶- مابه التفاوت قیمت فروش دارایی‌های غیر ضرور متعلق به بانک تا قیمت دفتری با رعایت تشریفات قانونی، به حساب سرمایه آن بانک منظور می‌شود.

تبصره ۵- مالیات متعلقه به فروش دارایی‌های غیر ضرور موضوع این آیین‌نامه با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و در قالب بودجه سال آتی، عیناً به بانک‌های مربوط پرداخت تا به حساب افزایش سرمایه منظور شود.

ماده ۷- بانک‌ها مجازند آن دسته از دارایی‌های غیر ضرور خود را که ارزش مادی بر آنها مترتب نیست (از جمله نرم‌افزارهای منسوخ شده و دارایی‌های غیر قابل استفاده و غیره) ولی همچنان در دفاتر بانک به عنوان دارایی ثبت شده است با تصویب مجمع عمومی از دفاتر بانک خارج و در صورت‌های مالی افشا نمایند.

ماده ۸- بانک‌ها موظفند، در صورت درخواست کتبی مشتری پس از سررسید بازپرداخت اقساط، وثایق را از طریق مزایده به فروش گذاشته و پس از کسر مطالبات خود، مازاد احتمالی را به مشتری مسترد نمایند. بانک از تاریخ درخواست مشتری حق دریافت جریمه و سود اضافی را نخواهد داشت.

تبصره ۱- در صورت عدم درخواست مشتری، بانک موظف است در چارچوب مقررات مربوط، سه مرحله اختاریه برای تعیین تکلیف مطالبات به مشتری ابلاغ نماید. در صورتی که مشتری پاسخی به بانک اعلام ننماید و راهکاری جهت تعیین تکلیف بدهی ارائه ندهد، بانکها بر اساس بخشنامه شماره ۱/۸۶/۹۴۲۷ مورخ ۱۳۸۶/۹/۱۰ رییس قوه قضاییه اقدام به تملیک وثیقه نموده و پس از فروش آن و کسر مطالبات خود (شامل کلیه هزینه‌های وصول مطالبات) بقیه را به مشتری بازگردانند.

تبصره ۲- چنانچه قبل از فروش وثایق، مشتری کل مطالبات بانک شامل اصل، سود و جرایم مترتبه را تأمین نماید، بانک موظف به فک و اعاده وثیقه خواهد بود (اقاله)، در این صورت بانک حق هیچگونه تقسیط یا بخشودگی جرایم را نخواهد داشت.

تبصره ۳- در صورتی که بدهکار و وثیقه‌گذار شخص واحدی نباشد، اطلاع رسانی باید به وثیقه‌گذار صورت گیرد.

ماده ۹- بانکها به منظور پشتیبانی عملیات موضوع این آیین‌نامه مجازند از امکانات شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات در خارج از بانک نیز بهره گیرند.

ماده ۱۰- در اجرای بند "ز" ماده (۱۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه، بانکهای دولتی موظفند کلیه اماکن رفاهی خود را تا پایان نیمه اول سال ۱۳۸۷، واگذار نمایند.

ماده ۱۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی موظفند در خصوص اموال و املاک متعلق به بانکها که در تصرف دستگاههای دولتی می‌باشند، ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه تعیین تکلیف نمایند. در صورت لزوم بهره‌برداری توسط دستگاه متصرف با موافقت عالی‌ترین مقام اجرایی دستگاه، این دستگاه معادل مبلغ کارشناسی شده را در بودجه سال آتی لحاظ و به بانک پرداخت نماید.

ماده ۱۲- بانک مرکزی موظف است در صورت لزوم دستورالعمل‌های موردنیاز این آیین‌نامه را تهیه و جهت اجرا به بانکها ابلاغ نماید.

شماره: ۱۷۵۰۵۱/ت۴۳۷هـ

مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰

رئیس جمهور

تصویب نامه هیات وزیران

بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت دادگستری - وزارت کار و امور اجتماعی وزارت

کشور - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد ماده (۵) قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسریع در اجرای طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارایی موسسات اعتباری - مصوب ۱۳۸۶ - تصویب نمود:

آیین نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق، مشکوک‌الوصول، موسسات اعتباری

(ریالی/ارزی)

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات و عبارات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - تسهیلات: منظور از تسهیلات اعم از ریالی و ارزی، شامل تسهیلات اعطایی به اشخاص حقیقی و حقوقی، بدهی مشتریان در حساب بدهکاران موقت، تسهیلات از محل حساب ذخیره ارزی، بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده و بروات ارزی مدت‌دار پرداخت شده می‌باشد.

ب - شرکت‌های زنجیره‌ای: شرکت‌هایی (غیر از سهامی عام) که حداقل یک عضو هیات مدیره آن به طور هم‌زمان عضو هیات مدیره حداقل یک شرکت دیگر باشد و یا

شرکت‌هایی که پنجاه درصد (۵۰٪) از سهام آن متعلق به یک نفر (حقیقی یا حقوقی) و یا ذینفعان واحد آن (موضوع بخشنامه شماره مب/۱۹۶۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۹) باشند.
پ - مشتریان: اشخاص حقیقی و یا حقوقی و مدیران عامل و اعضای هیات مدیره اشخاص حقوقی (تصدی در زمان سررسید تسهیلات) و شرکت‌های زنجیره‌ای.

ت - بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ث - موسسه اعتباری: کلیه بانک‌های دولتی، غیردولتی و سایر موسسات اعتباری دارای مجوز بانک مرکزی.

ج - مطالبات جاری: مطالباتی که از سررسید آن بیش از دوماه نگذشته باشد.

چ - مطالبات سررسید گذشته: مطالباتی که از تاریخ سررسید اصل و سود و یا تاریخ قطع بازپرداخت اقساط آن بیش از دو ماه گذشته و هنوز از شش ماه تجاوز ننموده است.

ح - مطالبات معوق: مطالباتی که بیش از شش ماه و کمتر از هجده ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع بازپرداخت اقساط آن سپری شده است.

خ - مطالبات مشکوک‌الوصول: مطالباتی که بیش از هجده ماه از تاریخ سررسید و یا از تاریخ قطع بازپرداخت اقساط آن سپری شده است.

د - مطالبات سوخت شده: آن بخش از مطالبات موسسات اعتباری که صرف‌نظر از تاریخ سررسید به دلایل متقن از قبیل فوت یا ورشکستگی بدهکار و یا علل دیگر قابل وصول نبوده و با تصویب هیات مدیره موسسات اعتباری به عنوان مطالبات سوخت شده تلقی شده است.

ذ - امهال: مهلت دادن به بدهکاران جهت بازپرداخت بدهی است که به تشخیص موسسات اعتباری یا با براساس مصوبه هیات وزیران و یا سایر روش‌ها انجام می‌گیرد.
ر - تقسیط: قسط‌بندی بدهی بدهکاران که مطالبات از آنها سررسید گذشته، معوق، مشکوک‌الوصول و یا سوخت شده می‌باشد.

ز - آستانه مخاطره آمیز بدهی: مبلغی است که بانک مرکزی تعیین می‌نماید و در صورت لازم آن را مورد تجدیدنظر قرار می‌دهد.

ماده ۲- موسسات اعتباری موظفند ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه برنامه نرم افزاری تسهیلات اعطایی را به گونه ای اصلاح نمایند که انتقال مانده تسهیلات اعطایی به مطالبات سررسید گذشته، معوق، مشکوک الوصول، سوخت شده، امهال شده و غیره به صورت نرم افزاری و خودکار صورت پذیرد. هم چنین رایه کلیه خدمات و تسهیلات بانکی را به رایه شماره ملی، کدپستی و شناسه ملی اشخاص حقوقی موکول نمایند تا شرایطی فراهم آید که اعمال تصمیمات مقرر در این آیین نامه براساس مشخصات یاد شده کاملاً به صورت الکترونیکی انجام پذیرد.

تبصره: وزارت دادگستری مکلف است ظرف سه ماه با همکاری قوه قضاییه نسبت به اختصاص کد شناسه ملی منحصر به فرد (UNIQUE) به شرکت های دولتی و خصوصی اقدام نماید.

ماده ۳- دریافت جریمه دیرکرد توسط موسسات اعتباری برای تسهیلاتی که پس از شش ماه از ابلاغ این آیین نامه سررسید می شود، ممنوع بوده و موسسات اعتباری موظفند در صورت عدم پرداخت به موقع اصل و سود تسهیلات در تاریخ سررسید و یا تاخیر در پرداخت اقساط توسط گیرندگان تسهیلات، اقدامات زیر را انجام دهند:

۱- در صورتی که حداکثر دو ماه از سررسید بازپرداخت اقساط و یا اصول و سود تسهیلات (در خصوص تسهیلاتی که به طور یکجا بازپرداخت می شوند) گذشته باشد، ضمن اخطار کتبی به مشتریان، لازم است موارد تنبیهی این آیین نامه کتباً به اطلاع وی رسانده شود.

۲- در صورتی که مطالبات به سرفصل مطالبات سررسید گذشته انتقال یابد، تا زمان تسویه بدهی، رایه خدمات زیر برای این مشتریان در کلیه موسسات اعتباری ممنوع می باشد:

الف - صدور انواع کارت بانکی.

ب - انجام عملیات بانکی با استفاده از کارت اعم از دریافت، پرداخت، انتقال وجه و غیره (بدون مسدود شدن حساب).

پ - استفاده از سایر ابزارهای پرداخت الکترونیکی نظیر اینترنت.

۳- در صورتی که مطالبات بیش از دو ماه در سرفصل مطالبات گذشته باقی بماند و هنوز به سرفصل مطالبات معوق انتقال نیافته شده باشد، تا زمان تسویه بدهی، رایحه خدمات زیر برای این مشتریان در کلیه موسسات اعتباری ممنوع می‌باشد:

الف - مواد اشاره شده در بند (۲)

ب - قبول ضمانت برای سایر اشخاص.

پ - افتتاح هرگونه حساب جاری.

ت - رایحه خدمات خرید و فروش ارز (به استثنای شعب سرپرستی موسسات اعتباری در استان‌ها)

ث - فروش ایران چک.

ج - فروش چک بانکی رمزدار.

چ - عدم صدور صورت حساب.

۴- در صورتی که مطالبات به سرفصل مطالبات معوق انتقال یابد، تا سه ماه پس از تسویه بدهی، رایحه خدمات زیر برای این مشتریان در کلیه موسسات اعتباری و سازمان بورس بهادار ممنوع می‌باشد:

الف: موارد اشاره شده در بندهای (۲) و (۳).

ب: اعطای هرگونه تسهیلات.

پ: افتتاح هر نوع حساب بانکی

ت: پرداخت وجه چک حساب‌های متمرکز (به استثنای شعبه افتتاح کننده حساب)

ث: صدور ضمانت‌نامه و گشایش اعتبار (به استثنای شعب مرکزی سرپرستی موسسات اعتباری در استان‌ها)

ج: صدور هرگونه چک بانکی

چ: ارائه دسته چک جدید برای حساب‌های موجود

ح: صدور انواع حواله

خ: خرید هرگونه سهام

د: صدور مجوز هرگونه تاسیس و توسعه فعالیت توسط وزارتخانه مربوط و اداره ثبت شرکت‌ها.

موارد زیر علاوه بر موارد فوق برای این مشتریان از سوی موسسات اعتباری اعمال می‌گردد:

الف- نرخ کارمزد خدمات برای این مشتریان دو برابر نرخ‌های مصوب.

ب- ارائه دسته چک جدید برای حساب‌های جاری موجود این افراد، صرفاً به صورت دسته چکی خواهد بود که مخصوص مشتریان دارای مطالبات معوق بوده و نوع، رنگ، قطع و سایر ویژگی‌های آن توسط بانک مرکزی مشخص خواهد شد.

۵- در صورتی که مطالبات بیش از سه ماه در سرفصل مطالبات معوق باقی بماند و هنوز به سرفصل مطالبات مشکوک الوصول انتقال نیافته باشد، تا سه ماه پس از تسویه بدهی، ارائه خدمات زیر برای این مشتریان در کلیه موسسات اعتباری و دفاتر اسناد رسمی ممنوع می‌باشد:

الف- موارد اشاره شده در بندهای (۲)، (۳) و (۴).

ب- صدور ضمانت‌نامه و گشایش اعتبارات در کلیه شعب موسسات اعتباری

پ- ثبت هرگونه اموال اعم از منقول و غیرمنقول در دفاتر اسناد رسمی.

۶- در صورتی که مطالبات به سرفصل مطالبات مشکوک الوصول انتقال یابد، علاوه بر تنبیهات یادشده تمامی حساب‌های جاری و پس انداز این مشتریان در کلیه موسسات اعتباری مسدود و موسسه اعتباری طلبکار از طریق سایر موسسات اعتباری نسبت به برداشت بدهی خود از این حساب‌ها اقدام می‌نمایند. همچنین ارائه هرگونه خدمات بانکی برای اینگونه مشتریان تا شش ماه پس از تسویه بدهی در کلیه موسسات اعتباری ممنوع می‌باشد. موسسات اعتباری می‌توانند حسب مورد درخواست جلب این مشتریان را از دیدگاه‌های ذی صلاح بنمایند.

ماده ۴- اشخاص حقیقی و حقوقی که تسهیلات دریافتی آنان تا قبل از اجرایی شدن ماده ۳ این

آیین‌نامه در سرفصل مطالبات معوق قرار گرفته باشد، چنانچه تا سه ماه پس از آن نسبت به بازپرداخت بدهی خود اقدام نمایند، کلیه جرائم دیرکرد آنان بخشوده می‌گردد

و چنانچه این مشتریان تا زمان مقرر اقدام به تسویه بدهی خود ننمایند علاوه بر جرایم گذشته، مشمول موارد این آیین نامه نیز می شوند.

تبصره- درخصوص افرادی که مراجع ذیصلاح قضایی درخصوص مفاسد مالی در تسهیلات اخذ شده محکوم شده اند. اخذ جریمه بلامانع می باشد.

ماده ۵- بانک مرکزی مکلف است ظرف یک ماه از ابلاغ این آیین نامه، کلیه محدودیت های احصا شده در ماده (۳) نظیر انسداد حساب، برداشت از حساب و غیره که نیازمند تصریح در شرایط افتتاح حساب، قرارداد اعطای تسهیلات و صدور ضمانتنامه و نظایر آنها می باشد را مشخص و به نحوی به موسسات اعتباری ابلاغ نماید که اعمال محدودیت های مورد نظر این آیین نامه و همچنین اتخاذ تدابیر لازم توسط سایر موسسات اعتباری بابت بدهی یک موسسه اعتباری مقدور باشد.

ماده ۶- وزارت دادگستری مکلف است با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ترتیبی اتخاذ نماید که دفاتر اسناد رسمی، در تنظیم اسناد رسمی نقل و انتقال اموال منقول و غیرمنقول و وکالت نامه های مربوط، عدم ممنوعیت معاملات مشمول ماده (۳) را از بانک مرکزی استعلام نماید. دفاتر اسناد رسمی از طریق سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به این اطلاعات دسترسی خواهند داشت.

تبصره- بانک مرکزی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین نامه، امکان تبادل بر خط (on line) اطلاعات را فراهم آورند.

ماده ۷- سازمان بورس اوراق بهادار مکلف است هرگونه خرید سهام مشتریانی که بانک مرکزی اعلام می نماید را با ثبت در پایگاه اطلاعات خود غیرفعال سازد. همچنین سازمان مزبور مکلف است کلیه اطلاعات فروش سهام این افراد را نیز به اطلاع بانک مرکزی برساند.

تبصره- سازمان بورس اوراق بهادار و بانک مرکزی مکلفند ظرف سه ماه از ابلاغ این آیین نامه، امکان تبادل بر خط اطلاعات را فراهم آورند.

ماده ۸- بانک مرکزی موظف است ضمن دریافت مشخصات (الزاماً حاوی شماره ملی، کد پستی و کد ثبت شرکت ها)، مبلغ، نوع مطالبات بدهکاران (با تاکید بر بندهای "۱" الی "۶" ماده

۳- و مواد "۱۱" و "۱۲" و "۱۳" و سایر اطلاعات مرتبط با مشتریان را به صورت مستمر از موسسات اعتباری دریافت و امکان دسترسی فوری موسسات اعتباری به این اطلاعات را فراهم آورد.

ماده ۹- بانک مرکزی مکلف است دستورالعمل، نحوه محاسبه و برخورد با مشتریانی که دیرکرد هر یک از اقساط آنها کمتر از دو ماه بوده و یا چندین بار مشمول تنبیهات موضوع ماده (۳) شده و مجدداً اقساط خود را به موقع پرداخت نمی نمایند را تدوین به تصویب شورای عالی مدیریت و برنامه ریزی اقتصادی برساند.

ماده ۱۰- بانک مرکزی مکلف است با هدف تشویق مشتریان خوش حساب موسسه اعتباری، دستورالعملی را ظرف دو ماه از ابلاغ این آیین نامه تهیه و به تصویب شورای عالی مدیریت و برنامه ریزی اقتصادی برساند که بدهی خود را در سررسید یا پیش از موعد سررسید بازپرداخت می کنند از کاهش نرخ تسهیلات (متناسب با بازپرداخت بدهی پیش از سررسید و یا سررسید) ارایه خدمات ویژه بانکی، دریافت دسته چک مخصوص مشتریان خوش حساب، ارائه تسهیلات به این مشتریان در شرایط مساوی با بقیه مشتریان و کاهش نرخ کارمزد خدمات بهره مند شوند.

ماده ۱۱- بانک مرکزی می تواند با هماهنگی سایر موسسات اعتباری مواردی را غیر از موارد منظور در ماده (۳) جهت اعمال برای مشتریان موسسات اعتباری تدوین و به تصویب شورای عالی مدیریت و برنامه ریزی اقتصادی برساند.

ماده ۱۲- در صورت تعیین تکلیف بدهی معوق بدهکاران، موسسات اعتباری مکلفند این مشتریان را از اقدامات ماده (۳)، صرفاً برای یکبار مستثنی نمایند. منظور از تعیین تکلیف در این ماده، موافقت موسسه اعتباری با درخواست گیرندگان تسهیلات درخصوص امهال و تقسیط بوده که با انجام بررسی های لازم، رعایت مقررات و حصول اطمینان از وصول مطالبات صورت می گیرد.

تبصره- در صورتی که مشتریان نسبت به ایفای تعهدات خود اقدام ننموده و برای بار دوم به سرفصل مطالبات معوق انتقال یابند، صرفاً در صورت تسویه بدهی خود، از اقدامات ماده (۳) مستثنی خواهند شد.

ماده ۱۳- مشتریان زیر به مدت دو سال پیش از تسویه بدهی از دریافت تسهیلات جدید محروم خواهند بود.

الف- مشتریانی که برای بار دوم در سرفصل مطالبات معوق قرار گرفته و ظرف سه ماه نسبت به بازپرداخت بدهی خود اقدام ننموده‌اند.

ب- مشتریانی که بیش از دو بار در سرفصل مطالبات معوق قرار گرفته‌اند. موسسات اعتباری مکلفند در خصوص مشتریان موضوع این بند، براساس بند (۶) ماده (۳) عمل نمایند.

ماده ۱۴- موسسات اعتباری مکلفند مشتریان موضوع ماده (۱۳) این آیین‌نامه و مشتریانی که میزان بدهی معوق یا مشکوک‌الوصول آنها فراتر از آستانه مخاطره‌آمیز می‌باشد را تا تسویه بدهی از طریق مراجع ذی صلاح ممنوع الخروج نمایند.

ماده ۱۵- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و سازمان بورس اوراق بهادار موظفند اطلاعات مورد درخواست موسسات اعتباری در خصوص مشتریانی که بدهی معوق دارند، از جمله شناسایی اموال و دارایی مشتریان و افراد تحت تکفل آنان را در اختیار موسسات اعتباری قرار دهند. اطلاعات فوق، محرمانه بوده و صرفاً به منظور احقاق حقوق موسسه اعتباری مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۶- موسسات اعتباری موظفند فهرست مشتریانی که به دلیل عدم ایفای تعهدات دستگاه‌های اجرایی، به سرفصل سررسید گذشته و معوق انتقال یافته‌اند را هر سه ماه یکبار به وزارت امور اقتصادی و دارایی منعکس نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اختصاص بودجه به دستگاه‌های یادشده را منوط به پرداخت با اولویت بدهی آنان به بدهکاران نمایند.

تبصره- موسسات اعتباری مجازند مشتریان یادشده را تا پرداخت بدهی توسط دولت (حداکثر برای دو سال) از مجازات‌های ماده (۳) معاف نمایند.

ماده ۱۷- درخصوص موارد خاص و شرکت‌هایی که به دلیل سیاست‌های دولت با مشکل مواجه شده‌اند، "کمیسیون منتخب دولت مامور رسیدگی به مشکلات واحدهای تولیدی" با حضور نماینده تام‌الاختیار موسسه اعتباری عامل، پس از استعلام نسبت به وضعیت بدهکار و دریافت نظر موسسات اعتباری درخصوص توجیحات فنی، مالی و اقتصادی و وضعیت وثایق هر طرح، تصمیمات لازم را اتخاذ خواهد نمود.

تبصره- کلیه پیشنهادات دستگاه‌های اجرایی و سایر نهادها جهت تعیین تکلیف تسهیلات، موضوع این ماده فقط از طریق این کمیسیون قابل بررسی است.

ماده ۱۸- به منظور تسهیل در روند پیگیری وصول مطالبات موسسات اعتباری، استانداران سراسر کشور، موظفند با همکاری موسسات اعتباری و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط کارگروهی تشکیل و اقدامات موثر برای وصول مطالبات معوق موسسات اعتباری به عمل آورند.

تبصره- حدود اختیارات سرپرستی و شعب موسسات اعتباری در هر استان و یا دفاتر مرکزی آنها، بر اساس تغییر در مانده مطالبات معوق آنها، کاهش یا افزایش خواهد یافت. دستورالعمل مربوط به این تبصره ظرف دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه توسط بانک مرکزی تدوین و به تصویب شورای عالی مدیریت و برنامه‌ریزی اقتصادی خواهد رسید.

ماده ۱۹- وزارت کار و امور اجتماعی موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی، آن دسته از واحدهای فعال که استمرار فعالیت آنها مورد تایید موسسه اعتباری و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط بوده ولی قادر به پرداخت بدهی‌های انباشته خود نمی‌باشند را شناسایی و با تشکیل کارگروهی متشکل از دستگاه‌های مزبور و با حضور نماینده تام‌الاختیار موسسه اعتباری عامل، پیشنهادات اجرایی جهت بازپرداخت بدهی‌های انباشته این واحدها را به هیات وزیران منعکس نمایند.

ماده ۲۰- موسسات اعتباری موظفند به منظور انجام عملیات بانکی که در نتیجه آن تعهدی برای استفاده از منابع بانک ایجاد می‌شود نظیر اعطای تسهیلات، گشایش اعتبارات اسنادی، صدور ضمانت‌نامه و غیره و همچنین تعیین ظرفیت اعتباری متقاضیان تسهیلات و خدمات بانکی، کلیه اطلاعات اعتباری مشتری از جمله مانده بدهی (جاری و غیرجاری)، چک‌های برگشتی و غیره نزد کلیه موسسات اعتباری را از بانک مرکزی استعلام نمایند. بانک مرکزی موظف است ظرف دو روز اطلاعات درخواستی را در اختیار موسسات اعتباری قرار دهد.

ماده ۲۱- موسسات اعتباری می‌توانند مطالبات مشکوک الوصول که به دلایل متقن از قبیل ورشکستگی و یا علل دیگر قابل وصول نباشند را پس از تصویب مجمع عمومی بانک‌ها، به عنوان مطالبات سوخت شده تلقی و طبق مقررات، به حساب‌های مربوط منظور نمایند. در صورتی که بانک‌ها با پیگیری وصول این گونه مطالبات موفق به وصول آن شوند، می‌توانند با رعایت تشریفات قانونی آن را به حساب افزایش سرمایه منظور نمایند. تبصره- وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی مکلفند ظرف دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه دستورالعمل احصاء شرایط و ویژگی‌های لاوصول جهت انتقال به سر فصل مطالبات سوخت شده را تدوین و به تصویب شورای عالی مدیریت و برنامه‌ریزی اقتصادی برسانند.

ماده ۲۲- موسسات اعتباری می‌توانند ضمن توافق با یکدیگر و اتخاذ تدابیر حقوقی، وصول مطالبات معوق را از بدهکارانی که به چند موسسه اعتباری بدهی دارند در صورت لزوم به موسسه اعتباری که بیشترین مطالبه یا بیشترین وثیقه را دارد واگذار نمایند و مراتب را طی گزارشی به اطلاع بانک مرکزی برسانند.

ماده ۲۳- موسسات اعتباری موظفند نسبت به استفاده از کادر کارشناسی خود و با بهره‌گیری از شرکت و موسسات مشاوره‌ای، ضمن رعایت ضوابط در پرداخت تسهیلات، نظارت بر عملیات تعهدی گیرندگان تسهیلات را در اولویت امور قرار داده و برنامه‌ریزی در رعایت انضباط برای پیگیری وصول مطالبات را در دستور کار خود قرار دهند.

تبصره- موسسات اعتباری می توانند برای بهبود عملکرد وصول مطالبات، سیاست‌های مناسبی همچون استفاده از امکانات بخش خصوصی را در امر وصول مطالبات به کار گیرند.

ماده ۲۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی موظفند جهت پوشش ریسک تسهیلات اعطایی موسسات اعتباری اقدامات زیر را انجام دهند:

- ۱- حداکثر ظرف شش ماه ساز و کار پوشش ریسک تسهیلات بانک‌ها را از طریق ایجاد موسسات تضمین اعتبار و یا سایر طرق مقتضی ایجاد و طراحی نمایند.
- ۲- ظرف یک ماه طرح جامع بیمه انواع تسهیلات را با همکاری موسسات بیمه به هیات وزیران ارائه دهند.

ماده ۲۵- موسسات اعتباری موظفند پس از تصویب این آیین‌نامه، ظرف یک ماه، به اطلاع رسانی مناسب و به صورت کتبی مقررات این آیین‌نامه را تاکید بر موارد (۳)، (۹)، (۱۱)، (۱۲)، (۱۳) و (۱۴) به مشتریان، اعلام نمایند. اطلاع‌رسانی کتبی (قبل از اقدام) به تمامی اشخاص دارای بدهی سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول در خصوص مواد این آیین‌نامه توسط موسسات اعتباری الزامی است.

ماده ۲۶- موسسات اعتباری موظفند ظرف دو ماه از ابلاغ این آیین‌نامه، تمام مطالبات معوق بیش از پنجاه میلیارد (۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال خود را تعیین تکلیف نموده و ضمن ارائه فهرست و جزییات بدهکاران این ماده، گزارش عملکرد خود در هر مورد را به صورت ماهانه به بانک مرکزی منعکس نمایند. برنامه زمان‌بندی جهت تعیین تکلیف سایر سطوح بدهکاران معوق و نظارت بر اجرای این برنامه، توسط بانک مرکزی تهیه و به موسسات اعتباری ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۷- موسسات اعتباری موظفند در صورتی که مشتریان آنها در مجموع به شبکه بانکی بیش از ده میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بدهی جاری یا ضمانت جاری داشته و یا نسبت سرمایه آنها کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) بوده (بیشتر از پنجاه درصد (۵۰٪) دارایی‌های مشتری از محل بدهی تامین شده باشد)، جهت اعطای تسهیلات جدید

گزارش حسابدار عضو جامعه حسابدارن رسمی مبنی بر تایید قابلیت باز پرداخت تسهیلات اعطایی در سررسید را ملاک عمل قرار دهند.

ماده ۲۸- بانک مرکزی موظف است اسامی اشخاص حقیقی و حقوقی را که در مجموع موسسات اعتباری بیش از یکصد و پنجاه درصد (۱۵۰٪) از حد اعتباری تعیین شده توسط موسسه رتبه‌بندی، تسهیلات بالقوه (گشایش اعتبار) و یا بالفعل دریافت و ضمانت اشخاص ثالث را نموده باشند و در مقابل وثایقی را ارائه کرده‌اند که قابلیت وصول صددرصد (۱۰۰٪) ندارد را به اطلاع کلیه موسسات اعتباری برساند.

ماده ۲۹- موسسه اعتباری موظف است یک نسخه از کلیه قراردادها، فاکتورها و پیش فاکتورها اخذ شده از مشتریان را که بر اساس آن تسهیلات دریافت کرده‌اند را بر اساس امکان ارتباطی که سازمان امور مالیاتی فراهم می‌کند، به آن سازمان ارسال نماید.

ماده ۳۰- بانک مرکزی موظف است به منظور نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه، دستورالعمل لازم برای ارزیابی عملکرد موسسات اعتباری درخصوص وصول مطالبات معوق و اعمال روش‌های تشویقی و تنبیهی را تدوین و ابلاغ نماید.

